

บันทึก

เรื่อง คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว
(มาตรา ๑๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๖๐๘/๘๒๐ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๓๕ และหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๖๐๘/๑๕๙๗ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๓๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้รับหนังสือหารือคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ จากกระทรวงมหาดไทย สำหรับที่จะใช้ในการเลือกตั้งที่กำลังจะเปิดรับสมัครระหว่างวันที่ ๑๐ ถึงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ว่า เนื่องจากมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๙ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวจะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เป็นผู้ได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนตามกำหนดเวลาและสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ หรือได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศตามกำหนดเวลาโดยตลอดไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียนจนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่าหรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ

(๒) ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงในประเทศตามหลักสูตรจนเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า”

ข้อความที่เพิ่มเติมจากบทบัญญัติมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ คือ “ไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียน” ทำให้เกิดปัญหาในการตีความการสมัครรับเลือกตั้งครั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงขอหารือว่าข้อความดังกล่าวมีความหมายแค่ไหน เพียงใด และผู้จบการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๓๐ ทั้งสามวิธีการเรียนตามหลักสูตรดังกล่าวจะเป็นผู้มีคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

ในการพิจารณาปัญหาดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย

คณะที่ ๕) ได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมวิชาการ และกรมการศึกษานอกโรงเรียน) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ซึ่งผู้แทนกรมการศึกษานอกโรงเรียนชี้แจงว่า ตามประกาศให้ใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ข้อ ๒๔^๑ ได้กำหนดถึงการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียนไว้ว่า “การศึกษาตามนัยแห่งแผนการศึกษานี้เป็นสิ่งที่จะต้องจัดทำต่อเนื่องกันตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน” และข้อ ๓๗ ของแผนการศึกษาแห่งชาติ^๒ กำหนดว่า “การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียน ฯลฯ” หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักศึกษาที่เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต้องเรียนหมวดวิชาบังคับ ๕ หมวดวิชา และหมวดวิชาเลือก ๓ หมวดวิชา และเข้าร่วมกิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนวิธีการเรียนมี ๓ วิธี คือ

๑. วิธีเรียนระบบชั้นเรียน นักศึกษาจะต้องไปเข้าชั้นเรียนเช่นเดียวกับนักเรียนภาคปกติในระบบโรงเรียน เพียงแต่ช่วงเวลาเรียนจะเป็นในตอนเย็นหรือในตอนค่ำ เมื่อศึกษาเล่าเรียนและทำกิจกรรมการเรียนจนครบเงื่อนไขตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ก็ให้จบการศึกษาแต่ละระดับ เมื่อจบแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เท่ากับผู้เรียนในระบบโรงเรียนทุกประการ

๒. วิธีเรียนทางไกล นักศึกษาสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ไม่ต้องเข้าไปนั่งเรียนในชั้นเรียน แต่นักศึกษาจะต้องไปเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละระดับ เมื่อเรียนจบตามหลักสูตรแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เท่ากับผู้เรียนในระบบโรงเรียนทุกประการ

๓. วิธีเรียนด้วยตนเอง มีวิธีการเรียนลักษณะคล้าย ๆ กับวิธีการเรียนแบบทางไกล คือ นักศึกษาไม่ต้องไปเข้าชั้นเรียน จะใช้เวลาศึกษาค้นคว้าตำราต่าง ๆ ด้วยตนเอง แต่นักศึกษาต้องไปเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด จะต้องใช้เวลาพบกลุ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ของเวลาพบกลุ่มทั้งหมดในภาคเรียนนั้นและต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ถ้าศึกษาได้ครบหมวดวิชาและผ่านกิจกรรมกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนดก็ได้รับประกาศนียบัตรซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เช่นเดียวกับผู้ที่จบจากระบบโรงเรียนทุกประการ

ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ละกันทั้งสามวิธีเรียน สำหรับวัตถุประสงค์ในการกำหนดให้นักศึกษาต้องไปเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มก็เพื่อให้ นักศึกษามีโอกาสพบปะรู้จักคุ้นเคย ร่วมกันคิดหาแนวทางเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม

^๑ ข้อ ๒๔ การศึกษาตามนัยแห่งแผนการศึกษานี้ เป็นสิ่งที่จะต้องจัดทำต่อเนื่องกันตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน และการศึกษานอกโรงเรียน

การกำหนดระบบการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ให้ใช้ตามแผนภูมิข้างท้ายนี้

^๒ ข้อ ๓๗ การศึกษานอกโรงเรียน เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียน ไม่ว่าการศึกษานั้นจะจัดขึ้นเป็นกิจกรรมการศึกษาโดยเฉพาะหรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอื่น เพื่อมุ่งให้รู้จักแก้ปัญหา ฝึกอาชีพ หรือพัฒนาความรู้เฉพาะอย่าง ตามความต้องการและความสนใจของพลเมือง

ตลอดจนเรียนรู้การปกครองในระบบประชาธิปไตย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนฯ แล้ว เห็นว่า ในกรณีที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวจะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หรือไม่ นั้นเดิมมาตรา ๑๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓^๓ ได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลดังกล่าวไว้ว่า นอกจากจะต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๘^๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ยังต้องได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศตามกำหนดเวลาโดยตลอดจนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่าหรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕^๕ ได้มีการเพิ่มเติมคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสัญชาติไทย

^๓ มาตรา ๑๙ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะเป็นผู้สมัครได้ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๘ และมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เป็นผู้ได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนตามกำหนดเวลาและสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ หรือได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศตามกำหนดเวลาโดยตลอดจนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่าหรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ

(๒) ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงในประเทศตามหลักสูตรจนเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

^๔ มาตรา ๑๘ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับการศึกษาภาคบังคับ ตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะที่ยุ้นั้นพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

(๒) รับหรือเคยรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

(๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเทศบาล กรรมการสุขาภิบาล กรรมการสภาตำบล กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน

(๔) ตนเองหรือคู่สมรส เสียหรือเคยเสียภาษีรายได้บุคคลธรรมดาหรือภาษีโรงเรียนและที่ดิน หรือภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมาย

(๕) มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันไม่น้อยกว่าสิบปี

^๕ มาตรา ๑๙ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวจะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เป็นผู้ได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนตามกำหนดเวลาและสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ หรือได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศตามกำหนดเวลาโดยตลอดไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียนจนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่าหรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอน

ซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวที่จะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศตามกำหนดเวลาโดยตลอดไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียนจนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่าหรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ จึงทำให้เห็นได้ว่ามาตรา ๑๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีเจตนารมณ์ที่จะให้สิทธิแก่ผู้ที่จบการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๓๐ ของกระทรวงศึกษาธิการในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย ซึ่งการศึกษาตามระบบการศึกษานอกโรงเรียนตามที่ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการชี้แจงมีการเข้าเรียนตามกำหนดเวลาหรือมีการเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มตามกำหนดเวลาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรดังกล่าวด้วย ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) จึงเห็นว่า บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวที่จบการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๓๐ ทั้งสามวิธีการเรียนดังกล่าวเป็นผู้มีคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕^๖

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

ปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ

(๒) ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงในประเทศตามหลักสูตรจนเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๕)